

กติกากลั่นจันทร์แดง, 2554. แนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: แผนนำเสนอชุมชนต้นแบบ
เพื่อการเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จีรชญา มณีเนตร

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพบริบทชุมชน ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสถานการณ์การท่องเที่ยว เพื่อรวบรวมความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำไปกำหนดแนวทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสม และเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและกำหนดแผนนำเสนอชุมชน ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ให้เป็นชุมชนต้นแบบเพื่อการเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสาน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ใหญ่วัยบ้าน จำนวน 19 คน การจัดอภิปรายกลุ่มตัวแทนชาวบ้านและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนของหน่วยงานภาครัฐจำนวน 51 คน และแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 400 คน ผลการศึกษามีดังนี้

ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ มีภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสานและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและการทอผ้า การจักสาน และการนวดแผนไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยวิเคราะห์เป็นคำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41 - 50 ปี สถานภาพสมรส ประกอบอาชีพอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท การศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อทัศนคติของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมายังตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ มากที่สุด คือ ด้านสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และปัจจัยที่มีความสำคัญต่อทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สุด คือ ด้านการจัดการ จากการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ มีจุดเด่น คือ

มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่น่าสนใจและคนในชุมชนมีความสามัคคี โดยผลวิเคราะห์การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ พบว่า มีระดับมาตรฐานปานกลาง ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อดีต่างๆไปวิเคราะห์และกำหนดแผนในการพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเป็นแผนนำเสนอชุมชนต้นแบบเพื่อการเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสาน ซึ่งประกอบด้วยแผนกลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาด้านสิ่งดึงดูดใจ, กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาด้านการเข้าถึง, กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก, กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาด้านสถานที่พักแรม และกลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว โดยมีระยะเวลาในการดำเนินการ 5 ปี

Katika Klinjandang. 2011. **Guideline for Community-based Tourism Management: A Proposed Plan to Best Practice Community for Local Wisdom Learning of the Northeastern.** Master of Business Administration Thesis in Tourism Management, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisor: Asst. Prof. Dr. Thirachaya Maneenetr

ABSTRACT

This study aimed to investigate and analyze the conditions of community context, the tourism resources, and the tourism situations, to collect the information about local wisdom learning of the Northeastern in order to be used by the community for determining the appropriate direction of tourism, and to determine guideline for community-based tourism management and identify the proposed plan of best practice community for local wisdom learning of the Northeastern in Ban Khwao Sub-District, Ban Khwao District, Chaiyaphum Province. The results could promote the community as best practice community for local wisdom learning of the Northeastern. The data were collected by in-depth interviews with 19 village leaders, 51 representatives from the villages and the governmental organizations participated in a focus group. The questionnaires were administered to 400 Thai tourists who visited Ban Khwao Sub-District, Ban Khwao District, Chaiyaphum Province.

The results indicated that Ban Khwao Sub-District, Ban Khwao District, Chaiyaphum Province maintained interesting local wisdoms of the Northeastern and tourism activities including mulberry planting and silkworm raising, weaving, and thai massaging. The data were analyzed by using descriptive statistics including percentage, means and standard deviation, and it was found that most of the respondents were female, and their ages ranged from 41 - 50 years old. Most of them were married. Their monthly income ranged from 20,001 – 30,000 baht. Their educational level was a bachelor's degree. The factor most influencing attitudes of tourists to visit Ban Khwao Sub-District, Ban Khwao District, Chaiyaphum Province the most was products from local wisdoms. The factor most influencing tourists' attitudes towards community-based tourism management was the management. As for investigation of the internal and external environments,

it was found that Ban Khwao Sub-District, Ban Khwao District, Chaiyaphum Province was unique since the local wisdoms were interesting and the people in the community were united. The results of the cultural tourism assessment showed that three aspects including the potential of tourist attractions, the potential of tourism carrying capacity, and management administration were in medium standard level. The researcher brought the weaknesses to analyze and determine the guideline for community-based tourism management and the proposed plan of best practice community for local wisdom learning of the Northeastern. These plans included the development of strategic plan for attraction, the development of strategic plan for access, the development of strategic plan for amenities, the development of strategic plan for accommodation and the development of strategic plan for activities which for a five years operation.

